

TURVALLISUUSSUUNNITELMA

2009-2012

Alavus, Kuortane, Töysä, Ähtäri

Sisällysluettelo

1 TURVALLISUUSUUNNITELMAN TAUSTAA JA VALTAKUNNALLISET LINJAUKSET	2
2 TAVOITTEET	5
3 TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI JA NYKYTILANTEEN ARVIOINTI	5
3.1 Väestö	5
3.2 Työttömyys	7
3.3 Hyvinvoinnin tilaa kuvaavat tutkimukset	7
3.4 Rikostilastot	9
3.5 Eri toimijoiden havainnoimat haasteet ja ongelmat	13
3.6 Kuusiokuntien keskeisimmät haasteet turvallisuuden kannalta	15
4 TURVALLISUUSUUNNITELMA	15
4.1 Keskeiset kohderyhmät	15
4.2 Periaatteet ja toimijat	16
4.3 Turvallisuussuunnitelmaan liittyvät muut strategiat ja suunnitelmat	16
4.4 Keskeiset strategiat ja toimenpiteet	17
5 ARVIOINTI JA SEURANTA	23
6 LÄHTEET	24
7 LIITTEET	25

1 TURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAUSTAA JA VALTAKUNNALLISET LINJAUKSET

Kuusiokuntien kihlakunnan alueella on tehty vuonna 2001 yhteinen turvallisuussuunnitelma, joka perustui valtioneuvoston 1999 vahvistamaan kansallisen rikosentorjuntaohjelmaan (Turvallisuustalkoot). Tämän jälkeen Valtioneuvosto on tehnyt 23.9.2004 periaatepäätöksen osana hallitusohjelmaa sisäisen turvallisuuden ohjelmasta (Arjen turvaa, Sisäasiainministeriö 44/2004), jossa turvallisuutta tarkastellaan aikaisempaa laajempaan ensisijaisesti yksilön näkökulmasta. Ohjelman tavoitteena on lisätä arjen turvallisuutta. Sisäisen turvallisuusohjelman osana on sisäasiainministeriössä valmisteltu ohje paikallisen turvallisuustyön kehittämiseksi (Sisäasiainministeriö 19/2006). Lisäksi sisäasiainministeriössä on valmistunut 15.4.2008 esitys sisäisen turvallisuuden ohjelmaksi, josta valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen 8.5.2008.

Kuntajohtajatyöryhmä on asettanut seuraavan työryhmän päivittämään vuonna 2001 laaditun turvallisuussuunnitelman. Työryhmään ovat kuuluneet:

- laskentapäällikkö Arto Peltopakka, Ähtäri, puheenjohtaja
- tekninen johtaja Alpo Santanen, Kuortane
- nuorisotoimenjohtaja Jaakko Finne, Soini
- sivistysjohtaja Liisa Nygård, Lehtimäki
- kuntayhtymän johtaja Erkki Kesti, Kuusiokuntien terveysyhtymä
- komisario Juha Järvelin, poliisilaitos
- palopäällikkö Timo Takkula, Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos
- perusturvajohtaja Maria-Liisa Nurmi, Alavus
- rehtori Heikki Nikkola, Töysä
- nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Ulla Akonniemi, Ähtäri
- seutusihiteerit Asko Sippola ja Sanna Puumala

Työn kuluessa tapahtuneista kuntaliitoksesta ja yhteistyöalueen muutoksesta johtuen Lehtimäki ja Soini jäivät suunnitelma-alueesta pois ja suuntautuvat Alajärvelle. Suunnitelma-alueesta käytetään kuitenkin edelleen nimitystä Kuusiokunnat. Työryhmän jäsen Sanna Puumala siirtyi toiseen työhön kesän 2009 alussa, suunnitelman viimeistelytyöhön kuntajohtajatyöryhmä nimesi perusturvajohtaja Helena Lahtisen Kuortaneelta.

Kuusiokuntien turvallisuussuunnitelman tarkistaminen on tehty edellä mainittujen Sisäasiainministeriön sisäisen turvallisuuden ohjelmaan ja paikallisesta turvallisuussuunnittelusta annettuun ohjeeseen perustuen laaja-alaisena yhteistyönä.

Turvallisuuden käsite on laaja. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa (Sisäasiainministeriö 44/2004) turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista tai suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa aiheellista pelkoa ja turvattomuutta.

Hyvä turvallisuus syntyy usean eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. Osa turvallista ympäristöä on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin. Työympäristön turvallisuus laajasti ymmärrettynä on tärkeä kilpailutekijä yrityksille. Koti-, asuin- ja työympäristön turvallisuuden taustalla vaikuttavat useat yhteiset tekijät. Syrjäytyminen ja häiriökäyttäytyminen saattavat johtaa lisääntyvään onnettomuusriskiin ja jopa rikollisuuteen.

Turvallisen kunnan on myös helpompi houkutella veronmaksajia ja yritystoimintaa kunnan alueelle verrattuna kuntaan, joka joutuu julkisuuteen onnettomuuksien ja rikosten seurauksena. Onnettomuuksia ja rikoksia ennalta estävän työn merkitystä lisää myös se, että kerran hankittu huono julkisuus häviää hitaasti. (Sisäasianministeriö 19/2006.)

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa pidemmän aikavälin tavoitetila vuoteen 2015 mennessä on määritelty seuraavasti:

Suomi on Euroopan turvallisin maa. Turvallisuuden takeena on hyvin toimiva julkinen sektori, jonka toiminta painottuu ennalta estävään työhön. Viranomaisyhteistyöllä sekä sidosryhmien ja yksityisen sektorin kanssa kumppanuuksia solmimalla varmistetaan laadukkaita ja ihmisten turvallisuuso-dotuksia vastaavat sisäisen turvallisuuden palvelut.

Sisäisen turvallisuuden tila Suomessa on tällä hetkellä kansainvälisesti vertaillen hyvä. Suurimmat poikkeukset ovat väkivaltarikollisuuden ja onnettomuuksien määrä. Väkivaltarikollisuuden, erityisesti henkirikosten määrä, on Suomessa läntisen Euroopan korkein suhteutettuna väestömäärään. Onnettomuuksia on Suomessa merkittävästi enemmän kuin muissa Pohjoismaissa.

Sisäisen turvallisuuden nykytilan ja tulevaisuuden keskeisiksi haasteiksi koko maan tasolla on nähty:

- Syrjäytymisen lisääntyminen
- Yhteiskunnan arkiturvallisuuden ylläpitäminen
- Tapaturmien määrä
- Väestöryhmien väliset suhteet
- Väkivalta
- Suuronnettomuudet
- Yhteiskunnan haavoittuvuus
- Rajat ylittävä rikollisuus
- Tietoverkkorikollisuus
- Terrorismi ja väkivaltainen radikalisoituminen

Tämän Kuusiokuntien paikallisen suunnitelman kannalta edellä mainituista tekijöistä oleelliset haasteet liittyvät syrjäytymiseen, tapaturmiin, väkivaltaan, suuronnettomuuksiin, yhteiskunnan haavoittuvuuteen ja ihmisten arkiturvallisuuteen. Tulevaisuudessa haasteeksi nousevat myös mahdollisen työperäisen maahanmuuton myötä väestöryhmien väliset suhteet sekä erilaiset terveysuhat.

Syrjäytymisen lisääntymiseen keskeisesti vaikuttavia tekijöitä ovat köyhyys, yksinäisyys, työttömyys, eriarvoisuus, sairaudet sekä päihteiden lisääntyvä käyttö. Yhteiskunnan/ ihmisten arkiturvallisuuden ylläpitämisen kannalta keskeisiä vaikuttavia tekijöitä ovat tavanomaisten rikosten määrä ja rikosten selvitystaso parantaminen sekä alueellisesti tasavertaisten turvallisuuspalvelujen ylläpitäminen. Onnettomuuksien lisääntyminen keskeisiä uhkatekijöitä on koti- ja vapaa-ajan tapaturmien lisääntyminen yhtäältä väestön ikääntymisen ja toisaalta päihteiden lisääntyvän käytön seurauksena.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on vahvistettu strategiset linjaukset ja toimenpiteet, joilla turvallisuuden tasoa ylläpidetään ja torjutaan edellä kuvattuja uhkatekijöitä. Hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ja häiriöiden vähentäminen vaatii kaikkien toimijoiden ennaltaehkäisevän näkökulman omaksumista ja verkottuvaa työskentelytapaa. Syrjäytymisen estämistä koskevat tavoitteet määritellään eri osatekijöinä toimeentulo-ongelmia, työttömyyttä, asuntopolitiikkaa ja terveyttä koskevissa ohjelmissa ja päätöksenteossa. Näiden tavoitteita määriteltäessä otetaan nykyistä paremmin huomioon syrjäytymisen ja sen ehkäisemisen mahdolliset vaikutukset rikollisuuteen.

1. Painopistealueiksi määriteltyjen rikoslajien erityistarkastelu
 - Väkivaltarikollisuuden vähentäminen
 - Huumausainerikollisuuden vähentäminen
 - Talousrikollisuuden vähentäminen
 - Uusintarikollisuuden vähentäminen
 - Terrorismin torjunta
2. Kiinnijäämisriskin lisääminen, rikosten selvitystason nostaminen ja rikosvastuun toteuttaminen tehokkaasti ja joutuisasti
3. Rikoksen uhrin aseman parantaminen
4. Onnettomuuksien vähentäminen ja ennaltaehkäisyn tehostaminen

Paikallisella tasolla tehtävä turvallisuussuunnittelu kuvataan prosessina. Turvallisuussuunnitteluun osallistuvat turvallisuuden kannalta keskeisten toimijoiden edustajat. Turvallisuussuunnittelu voidaan jakaa eri vaiheisiin, joita ovat:

- nykytilan arviointi ja riskien kartoitus
- näiden pohjalta tehdyn analyysin ja johtopäätösten avoin arviointi
- turvallisuussuunnitelman laatiminen ja siihen liittyvät vuosikohtaiset täytäntöönpanosuunnitelmat
- turvallisuussuunnitelman toimeenpano sekä
- seuranta ja arviointi.

Turvallisuussuunnitelman keskeisiä käsiteltäviä ja arvioitavia teemoja paikallisen turvallisuussuunnitelman kannalta ovat:

- Syrjäytymisen ehkäisy
- Häiriökäyttäytymisen ehkäisy
- Onnettomuuksien ehkäisy
- Liikenne- ja vesiliikenneturvallisuustyö
- Rikosten ehkäisy ja torjunta
- Väkivallan vähentäminen
- Rikoksen uhrin aseman parantaminen
- Yritystoiminnan turvallisuustyö
- Terveysuhat

Suunnitelmien yhteensopivuus muihin paikallisiin kansalaisten hyvinvoinnin edistämishjelmiin - kuten hyvinvointiohjelmat, päihde- ja huumausaineohjelmat, lapsi- ja vanhuspoliittiset ohjelmat ja vastaavat - tulee ottaa huomioon. (Sisäasianministeriö 19/2006). Yllämainittujen lisäksi yhä keskeisemmän merkityksen saavat terveyttä uhkaavien riskien hallinta ja ehkäisy: valmiussuunnitelmien teko ja päivitys sekä sairaanhoitopiiri-, seutu- että kuntatasolla vaativat monialaiselta verkostolta systemaattista yhteistyötä.

Nämä sisäisen turvallisuuden ohjelman ja paikallisen turvallisuussuunnitelman periaatteet ovat pohjana Kuusiokuntien paikalliselle turvallisuussuunnitelmalle. Suunnitelmassa käsitellään vain keskeisiä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja kerätään yhteen ja hyödynnetään jo tehtyjä selvityksiä ja suunnitelmia.

2 TAVOITTEET

Kuusiokuntien seudullisen turvallisuustyön tavoitteena on vähentää rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien määrää ja niistä aiheutuvia vahinkoja sekä ylläpitää ja parantaa turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta. Keskeisenä keinona tavoitteen saavuttamiseksi on turvallisuussuunnittelu, joka toteutetaan eri viranomaisten ja toimijoiden välisenä laajana yhteistyönä. Paikallistason viranomaisten yhteistyö voidaan jakaa kahteen tasoon. Ensimmäinen on kahdenvälinen kenttä- ja katutaso yhteistyö, joka liittyy tavallisesti yksittäistapauksiin ja on satunnaista ja reaktiivista. Toinen on monen toimijan suunnitelmallinen, strateginen ja kokonaisvaltainen proaktiivinen yhteistyö. Yhteisesti laadittu turvallisuussuunnitelma ohjaa ja koordinoi toimintaa. Suunnitelma mahdollistaa jatkuvuuden sekä yhteisen vastuun turvallisuudesta ja rikollisuuden ehkäisystä.

Turvallisuussuunnittelu kehitetään paikallisen tason turvallisuusyhteistyön tärkeimmäksi muodoksi ja yhteistyön rakenteeksi. **Turvallisuussuunnitelma on sateenvarjo**, jota täydentävät sektori- tai kuntakohtaisesti laaditut muut suunnitelmat.

Kuusiokuntien turvallisuussuunnitelman yleisen tason tavoite on turvallinen elämä, työnteko, asuminen ja liikkuminen. Keinoja turvallisuuden parantamiseksi ovat:

- ennaltaehkäisy
- varhainen puuttuminen kaikilla tasoilla
- suunnitelmallinen poikkihallinnollinen yhteistyö sekä rakenteellisella että asiakastyön tasolla
- palvelurakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen turvallisuutta edistäviksi

Hyvän turvallisuustilanteen ja asukkaiden hyvinvointi parantaa Kuusiokuntien kuntien asukkaiden ja kuntien turvallisuutta sekä koko alueen vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä.

3 TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYYSI JA NYKYTILANTEEN ARVIOINTI

3.1 Väestö

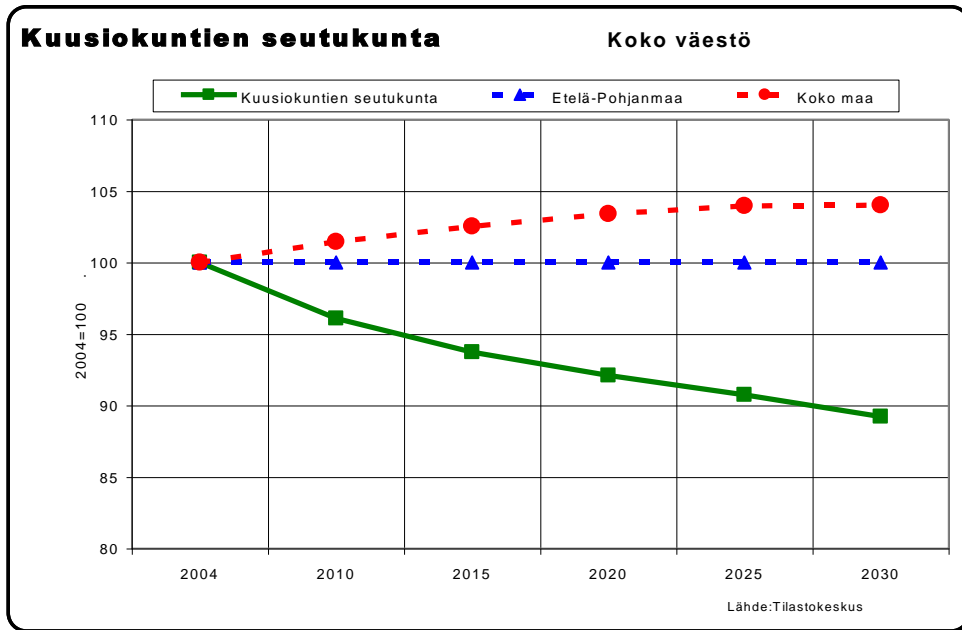
Kuusiokuntien alueen väkimäärä on laskeva. Väestö vähenee vuoteen 2030 mennessä noin 11% ja samalla ikärakenne muuttuu väestön ikääntyessä nopeasti.

Taulukko 1: Kuusiokuntien seutukunnan väkiluvun kehitys ja ennuste vuoteen 2030

	1998	2000	2002	2003	2007	2010	2020	2030
Alavus	10 104	9 930	9 742	9 691	9543	9421	9251	9187
Kuortane	4 570	4 457	4 366	4 282	4167	4009	3780	3642
Lehtimäki	2 179	2 160	2 046	2 020	1914	1802	1639	1559
Soini	2 820	2 799	2 717	2 682	2580	2423	2137	1998
Töysä	3 195	3 205	3 183	3 206	3248	3370	3650	3848
Ähtäri	7 393	7 215	7 060	7 000	6857	6611	6281	6129
Kuusiokunnat	30 261	29 739	29 114	28 881	28309	27636	26363	26363

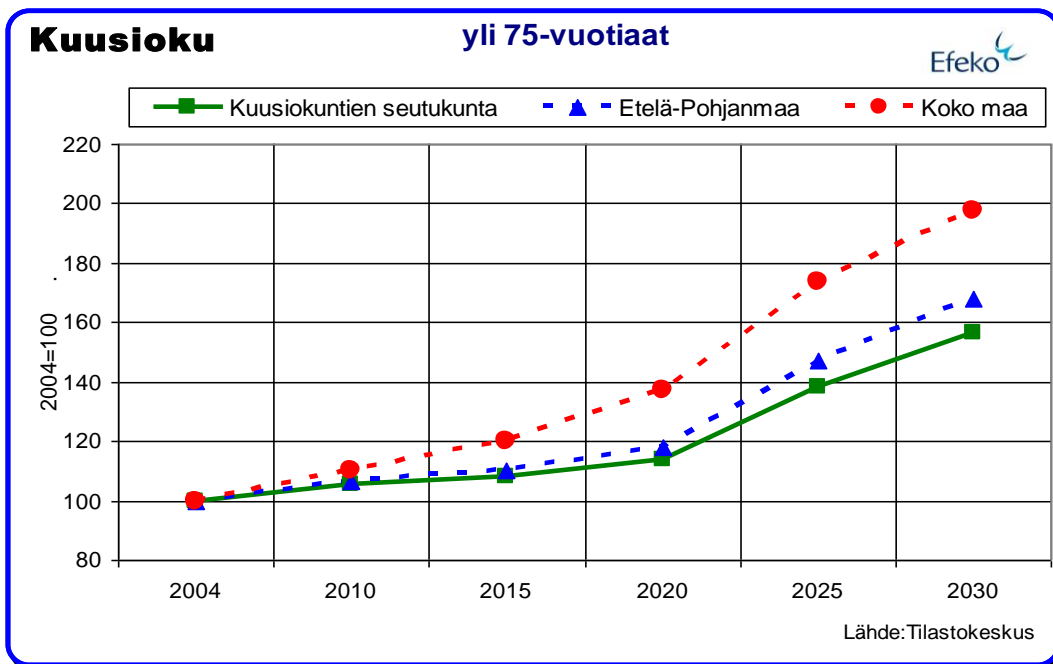
Lähde: Etelä-Pohjanmaan ennakoitporttaali 2008.

Etelä-Pohjanmaan liiton, Tilastokeskuksen ja Efekon ennusteissa mukana ovat kaikki alkuperäisen Kuusiokuntien seutukunnan kuusi kuntaa.

		2004	2010	2015	2020	2025	2030
Kuusiokuntien seutukunta	Asukkaita	28 662	27 541	26 865	26 396	26 008	25 574
	2004=100	100	96	94	92	91	89
Etelä-Pohjanmaa	Asukkaita	193 419	193 419	193 419	193 419	193 419	193 419
	2004=100	100	100	100	100	100	100
Koko maa	Asukkaita	5 233 585	5 309 656	5 365 531	5 411 566	5 440 546	5 442 841
	2004=100	100	101	103	103	104	104

Kuusiokuntien vanhusväestön määrä lisääntyy ennusteen mukaan 57% vuoteen 2030 mennessä, 2006 tehdyissä ennusteissa mukana myös Kuusiokunnista irtautuneet Soini ja Lehtimäki (Kuusiokuntien strategia 2006, Efeko).

3.2 Työttömyys

Työttömyysaste

Kunta	n 2003 %		n 2004 %		n 2005 %		n 2006 %		n 2007 %		n 2008	%
Alavus	492	11,6 %	461	10,9 %	390	9,2 %	347	8,3 %	285	6,8 %	367	8,9 %
Kuortane	154	8,0 %	147	7,8 %	113	6,1 %	87	4,8 %	82	4,6 %	116	6,4 %
Lehtimäki	97	11,0 %	99	11,5 %	84	9,8 %	76	9,1 %	66	8,0 %	96	12,0 %
Soini	141	13,2 %	140	13,5 %	138	13,1 %	128	12,2 %	110	10,6 %	160	15,3 %
Töysä	151	11,0 %	149	10,7 %	120	8,6 %	109	7,7 %	112	7,9 %	199	13,6 %
Ähtäri	364	11,4 %	360	11,3 %	317	10,0 %	296	9,4 %	259	8,4 %	370	12,1 %
Kuusiokunnat	1399	11,0 %	1356	10,8 %	1162	9,2 %	1043	8,4 %	914	7,4 %	1308	8,1 %

Nuorten alle 25-v. osuus työttömistä

Kunta	n 2003 %		n 2004 %		n 2005 %		n 2006 %		n 2007 %		n 2008	%
Alavus	65	13,2 %	46	10,0 %	35	9,0 %	37	10,7 %	26	9,1 %	51	13,9 %
Kuortane	20	13,0 %	20	13,6 %	17	15,0 %	9	10,3 %	8	9,8 %	12	10,3 %
Lehtimäki	11	11,3 %	11	11,1 %	8	9,5 %	4	5,3 %	6	9,1 %	12	12,5 %
Soini	13	9,2 %	16	11,4 %	12	8,7 %	11	8,6 %	8	7,3 %	17	10,6 %
Töysä	15	9,9 %	17	11,4 %	15	12,5 %	18	16,5 %	15	13,4 %	39	19,6 %
Ähtäri	39	10,7 %	36	10,0 %	26	8,2 %	27	9,1 %	23	8,9 %	49	13,2 %
Kuusiokunnat	163	11,7 %	146	10,8 %	113	9,7 %	106	10,2 %	86	9,4 %	180	13,8 %

Pitkäaikaistyöttömät

Kunta	n 2003 %		n 2004 %		n 2005 %		n 2006 %		n 2007 %		n 2008	%
Alavus	97	19,7 %	119	25,8 %	89	22,8 %	79	22,8 %	67	23,5 %	40	10,9 %
Kuortane	29	18,8 %	36	24,5 %	27	23,9 %	16	18,4 %	11	13,4 %	9	7,8 %
Lehtimäki	20	20,6 %	21	21,2 %	19	22,6 %	16	21,1 %	18	27,3 %	11	11,5 %
Soini	21	14,9 %	36	25,7 %	33	23,9 %	28	21,9 %	25	22,7 %	17	10,6 %
Töysä	31	20,5 %	35	23,5 %	18	15,0 %	17	15,6 %	11	9,8 %	16	8,0 %
Ähtäri	74	20,3 %	83	23,1 %	80	25,2 %	76	25,7 %	69	26,6 %	47	21,7 %
Kuusiokunnat	272	19,4 %	330	24,3 %	266	22,9 %	232	22,2 %	201	22,0 %	167	10,7 %

Työttömyysaste entisen Kuusiokuntien alueella on keskimäärin hieman korkeampi kuin koko Etelä-Pohjanmaan alueella. Kuntien väliset erot ovat kuitenkin melko suuret, sillä Kuortaneen työttömyysaste on maakunnan alhaisimpia. Nuorisotyöttömyys on myös lähellä Etelä-Pohjanmaan keskitasoa. Kuusiokuntien ongelmina ovat korkea pitkäaikaistyöttömyys sekä yli 50-vuotiaiden työttömyys. Naisten työttömyysaste on maakunnan keskimääräistä pienempi johtuen mm. lukuisista kauppan alan työpaikoista.

3.3 Hyvinvoinnin tilaa kuvaavat tutkimukset

Etelä-Pohjanmaan aluekeskusohjelmaa varten tehdyssä tilastollisessa tutkimuksessa (Lehtola & Jokiranta ym. 2003) selvitettiin hyvinvoinnin ulottuvuuksia kolmella kokonaisuudella:

1. ilkeät ongelmat (henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, huumausainerikokset, päihdekustannukset),
2. pahoinvointi (mielenterveysperustaista työkyvyttömyyseläkettä saavat, erityiskorvattavien lääkkeiden saajat, kuolleisuus)
3. syrjäytyminen (työttömyysaste, pitkäaikaistyöttömät, ahtaasti asuvat asutokunnat).

Näiden indikaattoreiden mukaan Kuusiokuntien (selvityksessä mukana myös Soini ja Lehtimäki) hyvinvoinnin tila ei ole yhtenäinen. Seutukunnan kunnissa muuhun Etelä-Pohjanmaan verrattuna eniten rikollisuutta ja päihdekustannuksia on Töysässä, mutta myös Alavudella ja Ähtärissä. Osin

tätä saattaa selittää alueelle suuntautuva matkailijavirta. Syrjäytymistä kuvaavien indikaattoreiden valossa Kuusiokuntien itäreunan Ähtäri on maakunnan heikoimpia alueita. Pahoinvointi-indikaattoreiden mukaan maakunnan reuna-alueiden väestö voi muita huonommin. Tämän tutkimuksen mukaan Kuusiokuntien seutu on toistaiseksi suhteellisen turvallinen, mutta syrjäytymiseen ja pahoinvointiin liittyvät ongelmat korostuvat Ähtärissä.

Vuonna 2005 tehdyn Etelä-Pohjanmaan hyvinvointibarometritutkimuksen mukaan eteläpohjalaiset voivat varsin hyvin, mutta väestön hyvinvoinnin tilassa, hyvinvointitarpeissa ja eri toimijoiden mahdollisuuksissa vastata tarpeisiin on melkoisesti alueellisia, alueen sisäisiä ja väestöryhmittäisiä eroja.

Kuusiokuntien seutukunnan hyvinvoinnin ongelmat liittyivät koko Etelä-Pohjanmaan tilanteeseen verrattuna hieman useammin toimeentulon turvaamiseen (alhainen tulotaso, velkaongelmat, työttömyys) ja syrjäytymisongelmiin (fyysinen tai psyykinen sairaus, päihteiden käyttö, yksinäisyys). Lisäksi Kuusiokunnissa koettiin turvattomuuteen liittyviä ongelmia koko maakuntaa useammin. Vielä vuoden 2005 barometrissa koko Etelä-Pohjanmaan vahvuutena pidettiin viihtyisää ja turvallista elinympäristöä. (Lehtola & Jokiranta 2005.)

Toisen vastaavan vuonna **2007 tehdyn Etelä-Pohjanmaan hyvinvointibarometrin** mukaan eteläpohjalaisten hyvinvointi arvioidaan edelleen keskimäärin myönteiseksi. Hyvinvointi on kuitenkin eriytynyt sekä alueellisesti että väestöryhmittäin. Eriarvoistumiskehitys näyttää jatkuvan. Alueellisesti parhaimmin voivat Seinäjoen seutu ja entinen Härmänmaa, heikoimmin Järviseu. Väestöryhmittäin erityisesti asunnottomien, ylivelkaantuneiden, työttömien ja päihdeongelmaisten elämä on vaikeutunut.

Ydinhaasteiksi ovat osoittautumassa syrjäytymiseen liittyvät ongelmat, joita ei voida hoitaa ainoastaan työllistämistoimin tai sosiaaliturvaa uudistamalla. Tällaisia ongelmia ovat muun muassa päihteiden käyttö, yksinäisyys ja pitkäaikaissairaudet. Huolestuttavana voidaan pitää sitä, että asumiseen, elinympäristöön ja sen turvallisuuteen liittyvät ongelmat (esimerkiksi onnettomuudet ja tapaturmat, liikkumisen esteet sekä väkivallan uhka kodin ulkopuolella) arvioidaan nyt suuremmiksi kuin vielä kaksi vuotta sitten. Myös PYLL-indeksi (Potential Years of Life Lost) osoittaa, että enenaikaista kuolleisuutta Etelä-Pohjanmaalla selittävät syöpätautien sekä sydän- ja verenkiertoelimistön sairauksien ohella nimenomaan tapaturmat (Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri: Menetetty elinvuodet 1983–2004).

Kuusiokunnissa ja Seinäjoen seudulla tulevaan kehitykseen suhtaudutaan nyt jonkin verran pessimistisemmin kuin vielä kaksi vuotta sitten. Barometrivastausten perusteella Kuusiokuntien seutukunnan - kuten myös koko Etelä-Pohjanmaan - hyvinvointihaasteet liittyvät toisaalta taloudelliseen toimeentuloon (alhainen tulotaso, velkaongelmat, työttömyys) ja toisaalta syrjäytymisongelmiin (päihteiden käyttö, yksinäisyys sekä psyykkiset ja fyysiset pitkäaikaissairaudet).

Näiden arvellaan seuraavien neljän vuoden aikana entisestään pahenevan niin, että syrjäytyminen näyttää muodostavan hyvinvointihaasteiden kovan ja valitettavan pysyvän ytimen ja kesto- ja turvahaasteen turvallisuustyölle (Etelä-Pohjanmaan hyvinvointibarometri 2007). Liitekuviassa 8 on kuvattuna hyvinvointihaasteiden muutos.

Lapsiperhebarometri

Kuusiokunnissa tehtiin vuoden 2008 marraskuussa lapsiperhebarometri, jonka tarkoituksena oli tuottaa tietoa ja mielipiteitä lapsiperheiden elämästä. Ensi kerran kysely tehtiin 2006. Kysely kohdistettiin vertailtavuuden vuoksi samanlaisena alueen alle 10-vuotiaiden lasten vanhemmille ja kyselyyn vastasi yhteensä 329 vanhempaa. Barometrissa käy ilmi keskimääräinen tyytyväisyys olosuhteisiin ja palveluihin. Barometrin mukaan suurimmat huolen aiheet olivat:

Kunta	Kaksi päällimmäisintä huolta
Kaikki	taloudellinen tilanne, lasten kasvatus
Alavus	taloudellinen tilanne, yleinen turvattomuus
Kuortane	taloudellinen tilanne, arkielämän yksitoikkoisuus
Töysä	taloudellinen tilanne, arjesta selviytyminen
Ähtäri	taloudellinen tilanne, parisuhteeseen liittyvät asiat

Suurimpana huolenaiheena kummassakin kyselyssä oli perheen taloudellinen tilanne. Vuoden 2008 vastauksissa edelliseen kyselyyn verrattuna nousi esiin yleinen turvattomuus.

3.4 Rikostilastot

Väkivalta ja rikollisuustilastot

Alla ovat perheväkivallaksi luokitellut ilmoitukset. Perheväkivalta on kodin seinien sisällä tapahtuvaa, joten ilmoitusaktiivisuus vaikuttaa rikosten määrään. Luvut kertovat vain ilmitulleet tapaukset eli todennäköisesti ainoastaan murto-osan kokonaisuudesta.

Perheväkivaltailmoitukset	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Alavuden kihlakunta	2	14	7	8	12	27	15	20

Kuusiokuntien alueella on turvallista liikkua yleisillä paikoilla. Tätä kuvaavaa katuturvallisuusindeksi, joka on ollut vuodesta toiseen Länsi-Suomen läänin kärkitasoa. Indeksi on ollut seuraava:

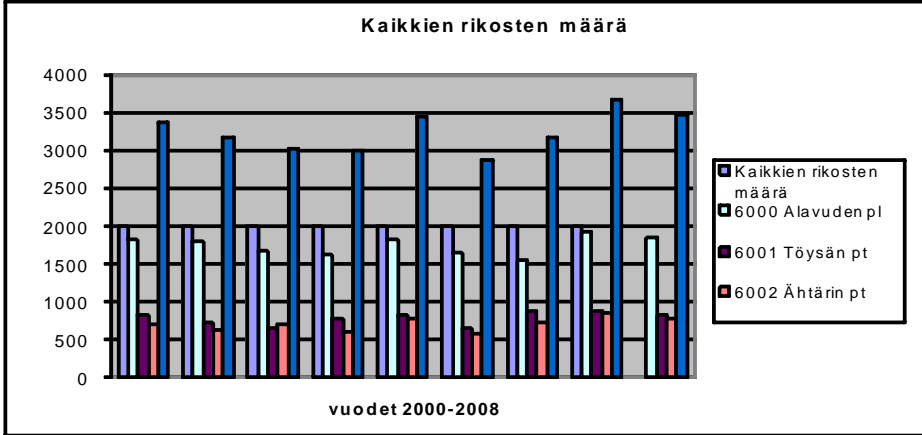
Katuturvallisuus suhteellinen arvo	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Alavuden kihlakunta	145,66	136,47	192,24	145,75	148,89	153,59	163,03	164,58

Väkivaltarikosten määrä on Kuusiokuntien alueella alhainen ja rikosten määrä on pysynyt suurin piirtein samalla tasolla vuosittain.

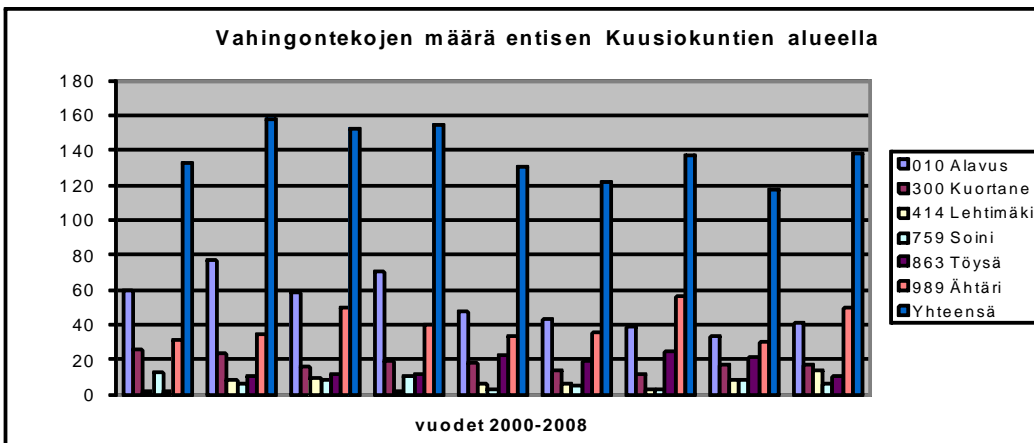
Väkivaltarikosten määrä	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
6000 Alavuden pl	57	57	77	46	65	55	52	43	40
6001 Töysän pt	5	8	8	13	10	8	16	29	28
6002 Ähtäriin pt	53	44	32	19	34	46	29	36	30
Alavuden kihlakunta	115	109	117	78	109	109	97	108	98

Kaikkien rikosten määrä on lievästi nousussa. Rikoslajien sisällä on tapahtunut muutosta mm. siten, että omaisuusrikosten määrä on vähentynyt. Vuoden 2008 aikana vuosia jatkunut omaisuusrikosten lievä lasku on kääntynyt nousuun. Ennen kaikkea kokonaisrikollisuuden lisääntymiseen on vaikuttanut liikennerikosten määrän kasvu. Liikennerikosten määrän kasvuun merkittävimmin vaikuttaa poliisin lisääntynyt liikennevalvonta.

Kaikkien rikosten määrä	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
6000 Alavuden pl	1 832	1 800	1 666	1 617	1 829	1 651	1 552	1 933	1858
6001 Töysän pt	832	741	654	775	826	665	871	881	826
6002 Ähtärin pt	704	636	692	605	784	567	739	863	791
Alavuden kihlakunta	3 368	3 177	3 012	2 997	3 439	2 883	3 162	3 677	3475

Vahingontekojen määrä	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
010 Alavus	59	77	58	71	48	43	39	33	41
300 Kuortane	26	23	16	19	18	14	11	17	17
414 Lehtimäki	2	8	9	2	6	6	3	8	14
759 Soini	13	6	8	10	3	5	3	8	6
863 Töysä	2	10	11	12	22	19	25	21	10
989 Ähtäri	31	34	50	40	33	35	56	30	50
Yhteensä	133	158	152	154	130	122	137	117	138

Vahingontekorikollisuus on pahan olon purkamista rikkomalla tai vahingoittamalla toisten omaisuutta. Poliisin ja muiden viranomaisten aktiivinen yhteistyö ja esimerkiksi hyvin toimiva oppilashuoltotyö ehkäisevät ongelmia. Yhteistyö lisää esimerkiksi kiinnijäämisriskiä ja toimii myös kriminologisen tutkimuksen mukaan rikoksia vähentävästi. Tehokkaasti toimiva turvallisuusyhteistyö näkyy vääjäämättä tilastoissa tapausten vähenemisenä.

Rikoksista on 15-17 -vuotiaiden tekemiä:

Epäiltyjen rikosten määrä			2004	2005	2006	2007	2008 31.8.
6000 Alavuden pl	010 Alavus	Rikoslakirikokset	24	50	28	22	27
		Alkoholirikokset	13	25	6	8	10
		Liikenne rikkomukset	11	27	17	19	23
		Muut rikokset	2	3	2	1	0
		Rikokset	50	105	53	50	60
	300 Kuortane	Rikoslakirikokset	16	6	13	13	3
		Alkoholirikokset	1	2	2	1	1
		Liikenne rikkomukset	5	2	5	14	8
		Muut rikokset	0	0	0	0	0
		Rikokset	22	10	20	28	12
6001 Töysän pt	414 Lehtimäki	Rikoslakirikokset	4	2	38	4	3
		Alkoholirikokset	0	0	0	0	1
		Liikenne rikkomukset	2	1	12	3	2
		Muut rikokset	0	0	0	1	0
		Rikokset	6	3	50	8	6
	759 Soini	Rikoslakirikokset	4	3	8	5	0
		Alkoholirikokset	4	0	0	0	0
		Liikenne rikkomukset	7	5	6	9	1
		Muut rikokset	0	0	0	0	0
		Rikokset	15	8	14	14	1
	863 Töysä	Rikoslakirikokset	26	23	18	37	26
		Alkoholirikokset	1	2	0	8	0
		Liikenne rikkomukset	11	9	5	10	4
		Muut rikokset	1	0	1	1	0
		Rikokset	39	34	24	56	30
6002 Ähtärin pt	989 Ähtäri	Rikoslakirikokset	24	30	29	22	29
		Alkoholirikokset	5	10	5	30	4
		Liikenne rikkomukset	11	14	4	16	9
		Muut rikokset	0	1	7	5	0
		Rikokset	40	55	45	73	42

Esitetyissä tilastoissa ovat vanhan seutukunnan kuudessa kunnassa tehdyt rikokset aikavälillä 2004-2008, nuorten rikokset 31.8.2008 saakka. Määrällisesti eniten rikoksia tekevät yli 21-vuotiaat, heidän väestössään on eniten:

Alavuden kihlakunta	2 583	2 133	2 357	2 852	1 959
---------------------	-------	-------	-------	-------	-------

Suurin syy rikosten kokonaismäärään on yli 21-vuotiaiden tekemien liikenne rikosten suuri määrä. Rikosten kokonaismäärää voitaisiin tehokkaimmin vähentää asennekasvatuksen ja turvallisen liikennekäytännön keinoin.

Rikoksista on 18-20 -vuotiaiden tekemiä:

Epäiltyjen rikosten määrä			2004	2005	2006	2007	2008 31.8.
6000 Alavuden pl	010 Alavus	Rikoslakirikokset	85	63	62	50	36
		Alkoholirikokset	2	1	0	0	2
		Liikennerikkomukset	57	36	27	39	21
		Muut rikokset	10	3	6	4	0
		Rikokset	154	103	95	93	59
	300 Kuortane	Rikoslakirikokset	44	26	25	43	26
		Alkoholirikokset	0	0	0	0	1
		Liikennerikkomukset	17	17	8	20	12
		Muut rikokset	2	1	1	4	3
		Rikokset	63	44	34	67	42
6001 Töysän pt	414 Lehtimäki	Rikoslakirikokset	9	6	19	14	4
		Alkoholirikokset	0	0	0	0	0
		Liikennerikkomukset	5	1	9	3	1
		Muut rikokset	0	0	1	0	0
		Rikokset	14	7	29	17	5
	759 Soini	Rikoslakirikokset	12	13	9	4	5
		Alkoholirikokset	0	0	0	0	0
		Liikennerikkomukset	1	4	2	2	2
		Muut rikokset	0	3	0	1	0
		Rikokset	13	20	11	7	7
	863 Töysä	Rikoslakirikokset	26	37	48	72	34
		Alkoholirikokset	0	0	0	1	0
		Liikennerikkomukset	16	11	23	12	11
		Muut rikokset	2	1	7	4	1
		Rikokset	44	49	78	89	46
6002 Ähtärin pt	989 Ähtäri	Rikoslakirikokset	57	37	45	65	35
		Alkoholirikokset	2	3	1	4	2
		Liikennerikkomukset	27	18	28	29	17
		Muut rikokset	4	3	4	12	4
		Rikokset	90	61	78	110	58
Alavuden kihlakunta			378	284	325	383	217

Alueen rikollisuustilanne sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tilanteet ovat kohtuullisella tasolla. Taso on pysynyt melko vakaana useiden vuosien ajan. Yhteiskunnalliset muutokset näkyvät rikollisuustilastoissa. Tällaisia ovat esimerkiksi automaattisen liikennevalvonnan lisääntyminen sekä lähisuhdeväkivallan muuttuminen näkyväksi ilmoituskynnyksen madaltuessa. Monialainen yhteistyö lähisuhdeväkivaltatapausten hoitamisessa näkyy rikostilastoissa perheväkivallaksi luokiteltujen tekojen määrän kasvuna.

3.5 Eri toimijoiden havainnoimat haasteet ja ongelmat

Toiminta-alue	Ongelmat, haasteet, riskit ja uhat	Keskeiset turvallisuutta edistävät asiat, jotka kunnossa tai tekeillä
Koulutoimi	<ul style="list-style-type: none"> – Oppilaiden nettiriippuvuuden aiheuttama syrjäytymis- ja rikollisuusriski – Nuorten päihteiden käyttö viikonloppuisin – Nykyisten oppilaiden ilkivalta – Koulun keskeyttäneiden häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta – Terveystieteiden ja psykologipalvelut riittämättömät, kuraattorin puute – Välituntivalvonta ei aukoton – Koulujen sisäilma ja koulujen kunto 	<ul style="list-style-type: none"> – Vanhempainyhdistyksiä perustettu osaan kunnista – Turvallisuussuunnitelmat laadittu ja päivitetty – Oppilashuoltotyöryhmät toimivat säännöllisesti – Oppilas- ja tukioppilastoiminta – Välituntivalvontaa tehostettu – Nettietiketti käytössä – Koulukiusaamisen toimintamalli laadittu
Nuorisotoimi	<ul style="list-style-type: none"> – Löystynyt liikennekuri, kypärättä ajaminen mopolla, ylinopeuksien lisääntyminen taajamassa, asenteiden muuttuminen ylinopeudet sallivammiksi, traktorilla hurjastelu, humalassa ajaminen. – Yleinen turvattomuuden tunne lisääntynyt ihmisten välinpitämättömyyden tai kasvuympäristön muutoksen seurauksena. Puuttumiskynnys noussut. – Muoti-ilmiöiden vaikutukset kaveripiirissä nähtävissä esimerkiksi näpistelyn lisääntymisenä. – Median ja internetin myötä yhä nuoremmilla mahdollisuus hankkia tietoa turvallisuutta vaarantavista asioista, nuorten medialukutaito puutteellinen. – Vanhemmilla riittämättömästi tukea ja neuvoja kasvatustyöhönsä, sillä auktoriteettien merkitys vähentynyt. Myös kotiintuloaikojen puuttuminen aiheuttaa huolta. – Perheväkivalta lisääntynyt alkoholin käytön lisääntymisen myötä. – Nuorten passivoituminen lisääntynyt, harrastaminen on vähentynyt tai muuttanut muotoaan, passiivisia, syrjäytyviä nuoria yhä.. – Yhteiskunnallisten paineiden (esim. ulkonäkö- ja menestymispaineet) yhteys nuorten itsetunto- ja mielenterveysongelmiin. – Seksuaaliterveyden riskejä ei sisäistetä. Vastuuton seksuaalikäyttäytyminen lisääntynyt. – Nuorten alle 18-vuotiaiden alkoholin käyttö lisääntynyt, useammin ja enemmän kerralla. – Eroperheiden määrän kasvu. – Kuntatalouden ongelmat resurssivajeena. – Nuorten lisääntynyt väkivaltaisuus. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kevyenliikenteen väylät pääosin kunnossa – Huumausaineiden käyttö on suhteellisen vähäistä – Harrastusmahdollisuudet ovat monipuolisia – Ennaltaehkäisevää nuorisotyötä tehdään paljon ja kehitetään jatkuvasti. – Henkilöresurssien lisätarvetta – Monialaisen yhteistyön tarve on korostunut
Sosiaalitoimi	<ul style="list-style-type: none"> – Päihteet ja mielenterveysongelmat – Syrjäytyminen 	<ul style="list-style-type: none"> – Yhteistoiminta alueen toimijoiden kesken: sote-johto, terveystyöntekijät, eri

	<ul style="list-style-type: none"> - Väestön ikääntyminen - Lähisuhde- ja perheväkivaltatapausten lisääntyminen - Päivähoidon turvallisuusriskit - Lasten ja perheiden ongelmien lisääntyminen - Nuorten päihdekäytön lisääntyminen - Kotona asuvien vanhusten turvattomuus ja tapaturmariski - Asumispalveluyksiköiden ja laitosten palo- ja pelastusturvallisuusuhat. - Katoamistapaukset hoitopaikoista - Tietoturvallisuusuhat - Sosiaalitoimen henkilöstön työturvallisuusriskit: fyysinen turvallisuus, henkinen turvallisuus ja kuormittavuus, jatkuva kiire, myös juridinen turvallisuus (työparin puute, työhuonejärjestelyt, hälytyslaitteiden puute, itsepuolustustaidot, uhkatilanteiden jälkipuinti) 	<p>ammattihenkilöt jne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteisiä strategioita ja suunnitelmia - Yhteisiä toimintalinjauksia toimeentulotuessa, omaishoidossa, maksujen määrääytymisperusteissa jne - Lastensuojelu- ja perhetyötä lisätty - Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisymalli työstettävänä. - Päivähoidon turvatarkastukset aloitettu, päivähoidon pelastussuunnitelma - Yhteiset kehittämishankkeet: <ul style="list-style-type: none"> - vanhusten kotiasumisen turvallisuus - vanhusten erityispalvelut - muistihäiriöisten päivätoiminta - varhaisen puutumisen ja ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön kehittäminen, lastensuojelusuunnitelman tekeminen - työllistämishankkeet - työvoiman palvelukeskus - Monialaiset verkostot ja työryhmät - Asumispalveluyksiköiden ja laitosten turvatarkastukset aloitettu - Henkilöstön henkilöturvajärjestelmiä otettu käyttöön
Terveydenhuolto	<ul style="list-style-type: none"> - Kansantautien sairastavuus merkittävää - Väestön kahtiajakautuminen - Alkoholin käyttö kaikissa ikäryhmissä näkyvissä yhä selvemmin - Psykkinen oireilu kaikissa ikäryhmissä, myös muu oireilu - Työhön liittyvät ongelmat: työttömät – työlliset - Työllisten kahtiajakautuminen ”kun miikään ei riitä” - Ikäihmisten selviytyminen - Liukastumistapaturmat - Lasten, nuorten ja lapsiperheiden osalta samat huolenaiheet kuin koulu-, nuoriso- ja sosiaalitoimella. - Opetusryhmien kasvun ongelmat: pahoinvointi, turvattomuus, fyysinen ahtaus, allergiat, oma reviirin puute, työskentelyrauhan puute - Työntekijöiden työturvallisuusuhat - Resurssien riittämättömyys ja kohdennus 	<ul style="list-style-type: none"> - Poikkihallinnollista yhteistyötä - Yhteistyökanavat olemassa - Yhteisiä toimintatapoja sovittu - Ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen työkaluja - Koulutusta, ohjeistusta - Työjärjestelyt, työskentelytilajärjestelyt - Hälytysjärjestelmät
Tekninen toimi	<ul style="list-style-type: none"> - Tarpeisiin nähden liian isot kiinteistömassat kunnossapidettävänä, riittämättömät talous- ja henkilöstöresurssit. - Kunnossapitotoimenpiteitä rästissä, mistä turvallisuus- ja terveysriskejä. - Kunnallistekniikan kaavateiden sekä vesi- ja viemäriverkoston ja yleisten alueiden kunnossapito ja toimivuus. - Valmiussuunnittelun ajantasaisuus, varautuminen kriisitilanteisiin. - Liikenteen kasvusta johtuva liikenneturvallisuussuunnittelu ja suunnitelmien toteuttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Kiinteistöt vielä hyväksyttävässä kunnossa. - Asuntoalueiden kaavatiet pääosin kunnossa. Rakennetuista kaavateistä osa ilman päällystettä. - Kunnan jätevesiverkostot ja jätevesien käsittely. - Jätevesiverkoston laajentaminen asema-kaavan ulkopuolisille alueille. - Kunnallinen vesijohtoverkosto lähes koko kunnan kattava. - Jätehuolto kunnossa. - Yksityisteistä suuri osa on kunnan hoi-

	– Kevenliikenteen väylien puute vilkasliikenteisten teiden lähellä.	dossa. – Valmiussuunnitelmat tarkistettu vuonna 2007 jolloin valmiusharjoitus.
Pelastustoimi	– Sammutusmiesten ikääntyminen – Uusien sopimusmiesten rekrytointi – Turhien hälytysten määrän lisääntyminen – Isosta maailmasta saadut esimerkit – Suhtautuminen ilkivaltaan ja tuhotöihin	– Onnettomuustilanteiden johtamisjärjestelmä kunnossa myös ylemmällä tasolla – Yhteistyö poliisin kanssa – Yhteistyö teknisen toimen kanssa
Poliisi	– Syrjäytyminen – Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa poliisilaitoksen alue suurentuessa – Poliisin näkyvyys syrjäalueilla – Väestön ikääntyminen – Liikenneturvallisuuden parantamiseksi yhteistyön lisääminen ja rakenteelliset ratkaisut mm. ajonopeuksien hillitsemiseksi.	– Yhteistyö sosiaalitoimen ja sivistystoimen kanssa – Yhteistyö terveydenhuollon kanssa – Ymmärrys turvallisuusyhteistyön merkityksestä on parantunut poliisilaitoksen henkilöstön keskuudessa.

3.6 Kuusiokuntien keskeisimmät haasteet turvallisuuden kannalta

Nykytilan analyysin perusteella Kuusiokuntien turvallisuussuunnitelman keskeisiksi haasteiksi nousevat:

- syrjäytyminen ja työttömyys
- lasten ja perheiden ongelmat
- lähisuhdeväkivalta
- liikennekäyttäytyminen
- koulun häiriöt/turvallisuus
- asumisen turvattomuus
- väestön ikääntyminen, kotona asumisen mahdollistaminen

4 TURVALLISUUSSUUNNITELMA

Turvallisuussuunnitelman tarkoituksena on hyödyntää jo olemassa olevia strategioita ja suunnitelmia sekä nostaa esiin keskeisimmät haasteet ja kehitettävät toiminnot, jotka eivät ole toimijoiden lakisääteistä normaalitoimintaa. Suunnitelmassa valitaan keskeiset kohderyhmät, joihin yhdessä valitut toimenpiteet kohdennetaan sekä laaditaan aikataulu seurannan ja arvioinnin työkaluksi.

Yleinen turvallisuuden parantaminen ja turvallisuutta uhkaavien tekijöiden tunnistaminen ja vähentäminen vaativat onnistuakseen verkottumista ja monialaista yhteistyötä - vain toimivan dialogin avulla voidaan toimia tuloksellisesti tilanteessa, jossa yksittäisen toimijan ongelmana ovat riittämättömät resurssit tarpeisiin nähden.

4.1 Keskeiset kohderyhmät

Turvallisuussuunnitelman kannalta tärkeimmiksi väestö- ja kohderyhmiksi nousevat:

- lapset, perheet ja nuoret
- työttömät
- ikäihmiset

- KiVa Koulu –hanke koulukiusaamisen vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi 2006-
- Parempaa perheelle –hanke 2007-2009
- Pohjanmaa-hanke mielenterveyden edistämiseksi 2000-2010

4.4 Keskeiset strategiat ja toimenpiteet

Strategia 1. Syrjäytymisen ehkäisy

Arvio nykytilasta: Syrjäytymisen ennusmerkit on tunnistettu. Hyvinvointitietoa tuotetaan ja eri toimenpiteitä on vireillä. Työttömyys on ollut laskussa, joskin kuntakohtaisia eroja on. Taloudellinen taantuma vaikuttaa työllisyystilanteeseen ja vaikeasti työllistettäviä edelleen runsaasti. Nuoret ovat selkeä riskiryhmä.

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu/ vastuutahot
Syrjäytymisen ehkäisy -työttömyys -päähteet ja mielenterveys	<p>Strategiat ja ohjelmat:</p> <p>Työllisyysstrategia toimenpiteineen 2006-</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivointi - Paja66 - Työvoiman palvelukeskus - Kuusjunttu (passiivista työmarkkinatukea saavat) - Kuntouttava työtoiminta <p>Lapsi- ja nuorisopoliittiset ohjelmat Lastensuojelun suunnitelma</p> <p>Päihde- ja mielenterveysstrategia toimenpiteineen osana Pohjanmaa -hanketta</p> <ul style="list-style-type: none"> - ennaltaehkäisy, perus- ja erityispalvelujen kehittäminen ja menetelmien käyttöönotto - väestötutkimus - Päihdepalveluopas viranomaiskäyttöön <p>TEJO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointikertomuksen tekeminen <p>Armeijapudokkaiden syrjäytymisen ehkäisy</p> <ul style="list-style-type: none"> - lykkäystä saaneiden tai asepalveluksen keskeyttäneiden tilanteen selvittely 	<p>Kunnat Terveystieteiden tutkimuskeskus kuntayhtymä 6tk TE-keskus 2006-</p> <p>2007- 2009</p> <p>Pohjanmaa-hanke ja kunnat 2007-</p> <p>2008</p> <p>6tk, kunnat SEAMK 2008</p> <p>6tk puolustusvoimat Kunnat/sostoimi</p>
Lasten, nuorten ja perheiden tukeminen ja varhainen puuttuminen	<p>Sosiaalipäivystys toimii kolmen seutukunnan korkean kynnyksen päivystyksenä</p> <p>Asiakaskäynneillä seulojen (AUDIT, EPDS, lähisuhdeväki-valtaseula) suositusten mukainen käyttö</p> <p>Peruspalvelut (uuden lastensuojelulain toimeenpano, lastensuojelun alkukartoitus, perhetyö)</p> <p>Parempaa perheelle – hanke</p>	<p>Kunnat</p> <p>6tk</p> <p>Hanke 2007- 2009 Kuusiokunnat ja</p>

	<p>Lapsiperhesivusto – Kersanet (www.kersanet.fi)</p> <p>Turvataitokasvatus</p> <p>Vanhempien tietoisuuden lisääminen alaikäisten alkoholin käytöstä ja käytön vaaroista.</p> <p>Vanhempien opastaminen internetin riskeistä, seurannan ja valvonnan keinot</p> <p>Monialaiset verkostot ja työryhmät (Vekara, perhetyön palveluryhmä, oppilashuoltotyöryhmä)</p>	<p>Järvinet 2008 –</p> <p>Sivistystoimi</p> <p>Kouluterveyskysely joka 2. vuosi, 2009</p> <p>Ko. sektorin hallinto/johto</p>
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	<p>Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - suositusten mukainen neuvolatoiminta (Lene, seulat) ja koulu/opiskeluterveydenhuolto - toimiva työterveyshuolto - työttömien terveystarkastukset - iäkkäiden ikäkausitarkastukset - nuorten A-klinikan ja koulukuraattoripalvelun tarpeenmukaisen käytön mahdollistaminen - seksuaaliterveysosaamisen parantaminen - monialainen yhteistyö 	<p>6tk</p> <p>Kunta/perusturva</p> <p>Kunta/sivistystoimi</p>
Ei koulu-pudokkaita	<ul style="list-style-type: none"> - Varhaisvaiheessa erityisopetuksen käyttö - Oppimisvaikeuksien seulonta ja hoito - Kodin ja koulun toimiva yhteistyö - Osviitan palveluiden tarpeenmukainen käyttö, informaatio palveluista 	<p>Kunta/sivistystoimi</p> <p>Perusturva</p>
Asuinalueiden turvallisuus	<p>Asuinalueiden turvallisuuden parantaminen monialaisyhteistyössä (viranomaiset, asukkaat, yhteisöt)</p> <p>Päihdeongelmaisten asumisen kehittäminen kuntakohtaisesti</p> <p>Tukiasumisen kehittäminen</p>	<p>Kunta/tekninen toimi</p> <p>Kunta/perusturva</p>

Strategia 2. Häiriökäyttäytymisen vähentäminen

Arvio nykytilanteesta: Tilanteet vaihtelevat kuntakohtaisesti, kausittain ja tapauksittain. Poliisin mukaan kokonaistilanne on melko hyvä. Kouluterveyskyselyn tuloksissa nuoret kokevat kiusaamista ja yksinäisyyttä.

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu/vastuutahot
Ei koulu-kiusaamista ja häiriökäyttäytymistä	<p>Koulukiusaamiseen ja häiriökäyttäytymiseen puuttuminen nopeasti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kodin ja koulun toimiva yhteistyö - Opettajien ja vanhempien valmentaminen tunnistamaan ja käsittelemään koulukiusaamistapauksia kokonaisvaltaisesti, myös koulun ulkopuolella. - Kiva koulu –hankkeen hyödyntäminen, www.kivakoulu.fi 	<p>Sivistystoimi</p> <p>Perusturva</p> <p>Päivähoito</p> <p>Poliisi</p> <p>Nuorisotoimi</p> <p>6tk</p>

Päivähoidon turvallisuus	Turvallisuusselvitykset ja turvallisuuden tason nostaminen Turvallisuuksuunnitelmien laatiminen/päivitys. Henkilöstön koulutus ja perehdyttäminen <ul style="list-style-type: none"> - päiväkodit - ryhmikset - kerhot - perhepäivähoitopaikat - leikkikentät 	Päivähoito Tekninen toimi Terveystarkastaja Palo- ja pelastustoimi 2008-
Koulujen turvallisuustason nostaminen	Riskien kartoitus Turvallisuuksuunnitelmat ja -ohjelmat Säännölliset pelastautumisharjoitukset yhteistyössä palotoimen kanssa. Henkilöstön koulutus Ajantasainen EA – koulutus	Koulutoimi
Kotona asuvien vanhusien kotitapaturmien ehkäisy	Ikäihmisten turvataitokasvatus Kohdennetut tietoisuuskurssit mm. paloturvallisuudesta Apuvälineet Kodin muutostyöt	Sosiaalitoimi Pelastustoimi 6tk
Turvallinen palveluasuminen ja laitoshoido	Yksikkökohtaiset turvallisuussuunnitelmat Sammutusjärjestelmät ja -välineet Pelastautumisharjoitukset, poistumisreitit Asianmukaiset tilat ja kalusto Lääkehuoltosuunnitelmat Suositusten mukainen henkilöstömäärä ja -rakenne Koulutus	Toimintayksiköt, 6tk Palo- ja pelastustoimi 2008- Tekninen toimi Perusturva Vanhustoimenjohtaja
Ikääntyvien turvallisuuden lisääminen	Tiedotus (paloturvallisuus, kotitapaturmat, kodin turvallisuus) Ennakoivat kotikäynnit Toimintakyvyn ylläpitäminen Turvapuhelin	Sosiaalitoimi Pelastustoimi 6tk Liikuntatoimi
Työpaikkojen turvallisuus	Koulutus, perehdytys, toimintamallit Hälytysjärjestelmät, suunnitelmat Tilasuunnittelu, poistumisreitit, välineet Väkivaltatilanteiden dokumentointi	Työyksiköt Työsuojelu 2008-
Toimiva infrastruktuuri (vesi, sähkö, lämpö, väylät, jätteet)	Käyttöveden laadun seuranta Tartuntatautiin seuranta, ohjeistus Jätehuolto Kiinteistöhuolto	Tekninen toimi Ympäristöterveydenhuolto 6tk

Strategia 4. Liikenneturvallisuus

Arvio nykytilanteesta: Liikennekäyttäytymisessä on parannettavaa, liikenneturvallisuussuunnitelmaa ei ole. Vakavia rikoksia ja onnettomuuksia on jonkin verran, samoin nuorten riskikäyttäytymistä.

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu/vastuutahot
Liikenneturvallisuuden parantaminen - lapset ja nuoret	Seutukunnallisen liikenneturvallisuussuunnitelman laatiminen/Liikenneturva Kunnallinen liikenneturvallisuussuunnittelu	Tekninen toimi Poliisitoimi 2009-

- ikäihmiset	monialaisyhteistyössä asiantuntijatahojen kanssa Liikenneympäristön parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - Liikenneympäristön kriittinen tarkastelu, vaaralliset liikennepaikat sekä kevyen liikenteen ongelmat - Turvallisen liikenne- ja liikkumisympäristön rakentaminen esim. ajoradan hidasteet, kavennukset - Kaavoitus/infra (istutukset, parkkialueet, asuinalueet, kevyen liikenteen väylät, leikkipaikat) - Merkinnot, nopeusrajoitukset - Hiekoitus - Valaistus Liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen <ul style="list-style-type: none"> - Poliisin näkyvyys oppilaitoksissa - Laillisuus- ja liikennekasvatuskoulutus oppilaitoksissa vuosittain - terveystarkastusten AUDIT-seula 	Koulutoimi Poliisitoimi 6tk/kouluth/ lastenneuvola/työth
--------------	---	--

Strategia 5. Rikosten ennaltaehkäisy

Arvio nykytilanteesta: Matkailuvirroilla on vaikutusta omaisuusrikosten määrään. Väestön keskittyminen taajamiin autioittaa kyliä, harvaan asutulla alueella turvattomuus lisääntyy.

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu/vastuutahot
Rikosten ennaltaehkäisy - lapset ja nuoret	Nuoren rikosprosessin jouduttaminen ja rikoskierteen katkaiseminen <ul style="list-style-type: none"> - Rikosten sovittelumenettely yhdessä poliisin, sosiaalitoimen ja sovittelutoimiston kanssa. - Baro-menetelmän hyödyntäminen Koululaisten ja opiskelijoiden tutustumiskäynnit rikosasioiden oikeudenkäynteihin Valvonta- ja hälytyslaitteet julkisiin rakennuksiin	Sosiaalitoimi Poliisi Nuorisotoimi Koulutoimi 6tk/kouluterveydenhuolto

Strategia 6. Väkivallan vähentäminen

Arvio nykytilanteesta: Lähisuhdeväkivaltatapauksia on yhä enenevästi ja esiin tulee vain osa. Päihdeiden käyttö liittyy väkivaltaisuuteen selkeästi

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu/vastuutahot
Väkivallan selkeä väheneminen	Lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen malli Nuorisoväkivallan ehkäisymalli Päihde- ja mielenterveysstrategian hyödyntäminen Vastaanottotilanteissa dokumentaatio, PAKE Sosiaalipäivystäjäkonsultaatio virka-ajan ulkopuolella	Sosiaalitoimi Poliisitoimi Nuorisotoimi 6tk/vastaanotto

Strategia 7. Rikoksen uhrin asema

Arvio nykytilanteesta: Rikoksen uhrin oikeusasema on puutteellinen ja palvelujärjestelmää ei riittävästi tunneta.

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu/vastuutahot
Rikoksen uhrin aseman parantaminen	Jälkihoito- ja kriisipalveluiden järjestäminen Neuvonta Esitemateriaalin tuottaminen Sovittelu Hoitotilanteissa dokumentointi PAKE-kehokartan käyttö Henkilöstön koulutus, työnohjaus Sosiaalipäivystäjän konsultaatio virka-ajan ulkopuolella	Sosiaalitoimi Poliisitoimi Terveydenhuolto

Strategia 8. Yritystoiminnan turvallisuus

Arvio nykytilanteesta: Yleisellä tasolla riskit ovat satunnaisia ja tiettyihin riskeihin varautuminen on lakisääteinen velvollisuus. Laajasti ottaen työturvallisuus käsittää sekä fyysisen että psyykkisen, työympäristön ja laitteiston turvallisuuden. Tietoturvallisuuden riskit lisääntyvät.

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu/vastuutahot
Työturvallisuus Yritystoiminnan turvallisuus Hyvinvoiva, osaava työyhteisö	Työturvallisuus Paloturvallisuus Toimintariskien kartoitus Tietoturvallisuus Henkilöstön koulutus, turvataidot Hoitoonohjaus/toimintamallit (päihdeet, kiusaaminen) EA-taidot Vartiointi Kaavoitus	Työterveyshuolto/6tk Pelastustoimi Työntaja Poliisi Työsuojelupiiri Ympäristönsuojelu Ympäristöterveydenhuolto Tekninen toimi

Strategia 9. Vesiturvallisuuden parantaminen

Arvio nykytilanteesta: Alueen vesistömäärästä, asutuksen ja vapaa-ajan asuntojen sijoittumisesta johtuen vesillä liikkujia on runsaasti. Vesistöalueiden virkistyskäyttö on ympärivuotista. Päähtyneenä vesillä liikkuminen on yleistymässä.

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu/vastuutahot
Turvallinen vesillä liikkuminen Ei hukkuneita	Vesialueiden merkitseminen viitoituksin Veneilyn valvonta Uimaopetus EA-taidot Päihdestrategian toimenpiteet Leirien turvallisuussuunnitelmat	Tekninen toimi Poliisitoimi Pelastustoimi Koulutoimi Nuorisotoimi

5. ARVIOINTI JA SEURANTA

Turvallisuussuunnitelman toteutumista seurataan tilastoista saatavan tiedon avulla. Mittaristo on koottu eri tilastokannoista. Tilastolähteet ovat Pelastustoimen Pronto, Finanssialan keskusliiton tilastot, Poliisin ja Liikenneturvan tilastot, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Sotkanet-tietokanta (Paras- ja Kaste-hankkeiden ja valtakunnallisen kouluterveyskyselyn mittareita).

Turvallisuussuunnitelma viedään kuntakohtaiseen käsittelyyn ja hyväksytään jokaisen kunnan valtuustossa. Turvallisuussuunnitelma päivitetään valtuustokausittain osana seudun ja jokaisen yksittäisen kunnan strategisia linjauksia.

Työryhmä seuraa suunnitelman toteutumista. Toteutumisesta laaditaan lyhyt raportti, johon ajantasaistetaan eri tilastolähteistä poimitut seurantatiedot. Raportti saatetaan tiedoksi jokaiseen Kuu-siokuntien seutukunnan kuntaan. Mikäli vuotuiset seurantatiedot osoittavat turvallisuustilanteessa huomattavia muutoksia tai uusia turvallisuusuhkia, työryhmä työstää tilanteen vaatimat toimenpiteet yhteisesti sovittavan aikataulun mukaisesti ongelman ratkaisemiseksi.

Turvallisuussuunnitelman toteutumisen seurantamittarit:

MITTARI	Lähtötaso 2007	Tavoitetaso 2010 enintään	Tavoitetaso 2013 enintään	Lähde
Palokuolemat hlöä	1	0	0	Pelastustoimen Pronto
Palovahingot kpl	50	40	30	Finanssialan keskusliitto
Liikennevahingot kpl	169	150	130	Poliisi/Liikenneturva
Henkilövahingot/kuolemat hlöä	37/3	30/0	20/0	Poliisi/Liikenneturva
Rattijuoppoja hlöä	142	125	100	Poliisi
Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset kpl	111	100	95	Poliisi
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät kpl	43	40	35	Poliisi
Alkoholin myynti litraa/asukas/100% alkoholi	8.9	7.9	6.9	THL, Sotkanet
Kotona asuvat >75-vuotiaat % ikäisistä	87.1	90	92	THL, Sotkanet
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat % ikäisistä	0.6	0.5	0.4	THL, Sotkanet
Mielenterveys- ja käyttäytymishäiriöiden vuoksi eläkettä saavat % työllisistä	4.0	3.8	3.6	THL, Sotkanet
Vanhemmuiden puutetta % 8-9 lk oppilaista	18.58	16.00	14.00	THL Kouluterveyskysely
Keskivaikea tai vaikea masennus % 8-9 lk oppil.	13.72	12.00	10.00	THL Kouluterveyskysely
Työttömät % työllisistä	7.0	6.0	5.0	THL, Sotkanet
Hukkumiskuolemat hlöä *Koko Etelä-Pohjanmaa	*8	0	0	Hengenpelastusliitto

LÄHTEET

Strategia-alueen kunnissa aikaisemmin laadittuja suunnitelmia ja ohjelmia:

Alavuden lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma 2007

Hyvinvointikertomus 2005

Hyvää ikää Alavudella - Alavuden vanhustyönsuunnitelma ja -strategia vuoteen 2010

Kuortaneen lapsipoliittinen ohjelma 2005-2009

Kuusiokuntien mielenterveyspalveluiden palvelurakenneselvitys 2006

Kuusiokuntien sosiaali- ja terveydenhuollon strategia 2006

Kuusiokuntien valmiussuunnitelma pandemian varalle 2009

Kuusiokuntien turvallisuussuunnitelma 2001

Kuusiokuntien työllisyysstrategia 2006

Lapsiperhebarometri 2008

Lastensuojelun suunnitelma – lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistämässä

2009-2012, Alavus-Kuortane-Töysä-Ähtäri

Turvallinen ikääntyminen kotikunnassa – Kuortaneen vanhustenhuollon strategia vuoteen 2010

Ähtäriin hyvinvointiselonteko 2002

Muita strategia-aluetta koskevia selvityksiä ja julkaisuja:

Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä – Kehitysvammaisten ihmisten asumistarpeet, ASPA 2008

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointibarometri 2007. Julkaisu B:30.

Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2007–2010 (2006) Etelä-Pohjanmaan liitto. Saatavilla:

<http://www.epliitto.fi/upload/files/MAOHJwww.pdf>

Etelä-Pohjanmaan peruspalveluohjelma 2030 Etelä-Pohjanmaan liitto. Saatavilla:

<http://www.epliitto.fi/upload/files/peruspalveluohjelma2030.pdf>

Sosiaali- ja terveystalouden tuottamisen rakenteet –selvitys. Etelä-Pohjanmaan peruspalveluohjelma. 2006. Julkaisu B:27.

Toivoa paremmasta päihdehuollosta. Selvitys pohjalaismaakuntien päihdepalvelujärjestelmästä ja tulevaisuuden haasteista kunta- ja palvelurakenneuudistuksessa. SONetBOTNIA.23.10.2008.

Valtakunnallisia ja läänin aluetta koskevia selvityksiä ja suunnitelmia:

Kaste-ohjelman valtakunnallinen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2008-2011. Selvityksiä 2009:9.

Sosiaali- ja terveysministeriö.

Peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2008. Länsi-Suomen lääninhallituksen julkaisu nro 1/2009.

Lausuntopyyntö

15.1.2009

Turvallisuussuunnitelma – Alavus, Kuortane, Töysä, Ähtäri

Arvoisa vastaanottaja

Kuusiokuntien kihlakunnan alueella on tehty vuonna 2001 yhteinen turvallisuussuunnitelma, joka perustui valtioneuvoston 1999 vahvistamaan kansallisen rikosentorjuntaohjelmaan (Turvallisuustalkoot). Nyt turvallisuussuunnitelma on päivitetty ja pohjana on sisäministeriön sisäisen turvallisuuden ohjelma, jossa turvallisuutta tarkastellaan aikaisempaa laajempaa ensisijaisesti yksilön näkökulmasta. Suunnitelman laadinnassa on hyödynnetty myös Sisäasiainministeriön ohjetta paikallisen turvallisuustyön kehittämiseksi.

Turvallisuuden käsite on laaja. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista tai suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa aiheellista pelkoa ja turvattomuutta.

Turvallisuussuunnitelmaluonnos koostuu nykytilanteen arvioinnista, tavoitteiden määrittelystä sekä keskeisistä strategioista ja toimenpiteistä strategioiden toteuttamiseksi. Nykytilan arviointi perustuu sekä tilastotietoihin, että toimijoiden tekemiin havaintoihin.

Kuusiokuntien seudullisen turvallisuustyön tavoitteena on vähentää rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien määrää ja niistä aiheutuvia vahinkoja sekä ylläpitää turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta.

Turvallisuussuunnitelman yleisen tason tavoitteita ovat:

- ennalta ehkäisy
- varhainen puuttuminen kaikilla tasoilla
- suunnitelmallinen poikkihallinnollinen yhteistyö sekä rakenteellisella että asiakastyön tasolla
- palvelurakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen turvallisuutta edistäväksi

Hyvällä turvallisuustilanteella ja asukkaiden hyvinvoinnilla tavoitellaan kuntien ja alueen vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä sekä asukkaiden arkiturvallisuuden säilymistä.

Valtakunnalliset linjaukset huomioiden keskeisiksi strategioiksi on valittu:

- Syrjäytymisen ehkäisy
- Häiriökäyttäytymisen vähentäminen
- onnettomuuksien ennalta ehkäisy
- Liikenneturvallisuus
- Rikosten ennalta ehkäisy ja torjunta
- Väkivallan vähentäminen
- Rikoksen uhrin asema
- Yritystoiminnan turvallisuus

- Vesiturvallisuuden parantaminen

Pyydämme lausuntoanne turvallisuussuunnitelmasta 31.3.2009 mennessä. Lausunnot pyydämme ottamaan kantaa suunnitelmaluonnokseen kokonaisuudessaan sekä erityisesti siihen, ovatko asetetut tavoitteet ja valitut strategiat toimenpiteineen oikeasuuntaisia.

Lausunnot pyydämme toimittamaan osoitteella Kuusiokuntien seutukunta, Alavuden kaupunki, PL 14, 63301 Alavus tai sähköpostilla sanna.puumala@6net.fi

Lisätietoja antavat tarvittaessa Arto Peltopakka gsm 040 5069 865, arto.peltopakka@sedu.fi ja Sanna Puumala gsm 040 7342 505, sanna.puumala@6net.fi.

Turvallisuussuunnitelmatyöryhmän puolesta

Arto Peltopakka
puheenjohtaja

Sanna Puumala
sihteeri

Jakelu Alavuden kaupunki
Kuortaneen kunta
Töysän kunta
Ähtärin kaupunki
Kuusiokuntien terveystyöryhmä
Nuorisovaltuustot
Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos
Kuusiokuntien työvoimatoimisto
Poliisi
Tielaitos
Yrittäjäyhdistykset
Seurakunnat

YHTEENVETO LAUSUNNOISTA 13.5.2009

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksella, Kuusiokuntien terveystayhtymällä ja Töysän seurakunnalla ei ollut huomautettavaa suunnitelmaluonnoksesta.

Alavuden kaupunki

- tavoitteet ja toimenpiteet oikeasuuntaisia
- suunnitelman tarkentaminen ja ajantasaistaminen taloudellisen laman ja työttömyyden lisääntymisen osalta, erityisesti nuorten työttömyys
- tärkein haaste syrjäytymisen ehkäisy
- perusturvan näkökulmasta tärkeimmät painopisteet lasten ja nuorten hyvinvointi sekä ikäihmisten kotona selviytyminen
- ennaltaehkäisevä toiminta ja ongelmien varhainen havaitseminen
- suunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi säännöllisesti

Alavuden nuorisovaltuusto

- nuorille tarjottava medialukutaidon opetusta
- nuorten passiivisuuden taustalla halu kuulua joukkoon, esim. tapahtumiin ei tulla, kun muutkaan eivät niihin tule
- Syrjäytymisen ehkäisyssä painotus koulupudokkaihin, ammatillisen koulutuksen mahdollisuudet paremmin esille. Nuorten työllistymisen kannustaminen ja helpottaminen
- Kiusaamisen ja häiriökäyttäytymisen ehkäisyssä vertaisselvittelyn käyttöönotto
- Päihdetyöryhmän vastuun lisääminen kouluissa
- Päihdekasvatuksesta totuudenmukaisempaa, luotettava nuorten kykyyn suodattaa tietoa. Nuoria enemmän mukaan – päihdeopastusta nuorista nuorille
- Vanhempien tietoisuutta lastensa menemisistä parannettava, vanhempien jalkautuminen, tiedotusiltojen järjestäminen
- Terveiden ja hyvinvoinnin palvelut helpommiksi nuorille. Seksivalistukseen toivotaan muutosta. Samanlainen lähestymistapa kuin päihdevalistukseen. Vähemmän luentoja enemmän nuorten aktivointia.
- Lähisuhdeväkivaltatapauksien yhteydessä tulisi huomioida tarpeeksi laajasti henkilöt, joita asia koskettaa.
- Nuorten kuuleminen ehkäisee jo paljon pahaa. Nuorilta löytyy ratkaisuja ongelmiin.

Kuortaneen kunta/Perusturva

- Asioiden käsittelyn jaon miettiminen, esim. ikäryhmittäin, sektoreittain ja niiden sisällä ikäryhmittäin
 - Tavoitteiden määrittelyn tarkentaminen
 - Toimijoiden havainnoimien haasteet ja ongelmat: terveydenhuollon osuutta tulisi täydentää seuloilla, jotta eri toimijat olisivat samalla tarkkuustasolla
 - Kohdassa Keskeiset strategiat ja tavoitteet: osa-alueiden jaottelua olisi syytä miettiä uudelleen. Myös toimenpiteiden aukikirjaus on eri tasoista.
 - Elämänkaari/ikäryhmittäinen jako olisi loogisempi esim. kohdassa Strategia 3. Onnettomuuksien ennaltaehkäisy
 - Useimmat kohdat koskevat vastuutahoina kunnan kaikkia sektoreita
 - Strategia 5. Rikosten ennalta ehkäisy ja torjunta pitävät sisällään myös Strategiat 6 ja 7 eli Väkivallan vähentäminen ja Rikoksen uhrin asema
 - Vesiturvallisuus-kohtaa tulisi laajentaa käsittämään myös vesihuollon
 - Yritystoiminnan turvallisuuden käsittelyn tulisi olla laajempi
 - Mittari-osion tarkentaminen
- Kuortaneen kunta/Sivistystoimi

- Kaivataan tarkempaa ja laajempaa analyysiä siitä, mitä tulisi tehdä. Onko tarpeen kirjata haasteita näin tarkkaan eri lohkoiksi, koska kaikki vaikuttaa kaikkeen toisen kohdan laiminlyönti kostaustuu toisessa kohdassa.
- Onko mittareissa numeerinen taulukko riittävä?
- Vesiturvallisuuskäsitteen laajentaminen vrt. Nokian vesiongelma tai vesistön saastuminen
- Suunnitelma ei vaikuta lopulliselta. Versioon on koottu peruslähtötiedot, joiden pohjalta itse suunnitelmaa tulisi nyt työstää eteenpäin

Tiehallinto

- Tärkeää turvallisuuden käsittely kokonaisuutena.
- Nykytilanteen analyysiä toivotaan täydennettävän Liikenneturvan tutkimustiedoilla esim. turvalaitteiden käytön määrästä sekä alueen onnettomuustiedoilla, joita on saatavissa tiepiiriltä.
- Väestön kahtiajakautumiseen liittyen toivotaan lisättäväksi toimenpiteitä, joilla vaikutetaan valtakunnallisiin päättäjiin rahoituksen lisäämiseksi ja tarvittavien resurssien turvaamiseksi.
- Liikenneturvallisuussuunnitelma tulisi mainita myös kohdissa Liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen sekä Turvallisuuteen liittyvät muut strategiat ja suunnitelmat.
- Tiepiiri ehdottaa lisäksi, että liikenneturvallisuutta arvioivana mittarina käytettäisiin henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrää onnettomuuksissa kuolleiden määrän sijaan. Näin satunnaisvaihtelun osuus ei ole niin merkittävä.
- Vaikutuskanavien etsiminen riittävien poliisiresurssien turvaamiseksi.

Töysän Yrittäjät

ilmoittivat hyväksyvänsä suunnitelman sellaisenaan, mutta toivoivat harkittavaksi seuraavia seikkoja:

- poliisin paikallinen vihjepuhelin
- poliisin näkyvyyden lisääminen, partioiden vaihtelevat ajat ja reitit
- Töysän keskustan Osuuspankin ja Salen pihojen liikenneturvallisuus
- Hakojärven kevyen liikenteen väylä

Ähtärin kaupunki/Tekninen toimi

- valaistuksen, katujen ja jalkakäytävien rikkoutumakohtien välitön ja jatkuva kunnossapito, kevyen liikenteen väylien tehostettu kunnossapito
- esteettömyyssuunnitelmien kokonaisvaltainen tarkistaminen
- kevyen liikenteen väylien lisääminen
- valaistuksen lisääminen
- liikennejärjestelyjen tarkistaminen liikunta- ym. tapahtumapaikoilla ja koulujen alueella
- kameravalvonnan suunnittelu ja toteuttaminen
- eri hallintokuntien ja viranomaistahojen yhteistyön kehittäminen kaavoitus-, kaupunki-, asuinalue-, rakennesuunnittelussa ja tarkastustoiminnassa
- kaavateiden ja kevyen liikenteen väylien suunnittelu siten, että nopeudet pysyvät rajoitusten mukaisina
- yksityisteiden rahoitus riittämätöntä

Ähtärin kaupunki/Sivistysosasto

- Ähtärissä toimivat moniammatilliset poikkihallinnolliset varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, erityisopetuksen ja oppilashuollon työryhmä sekä erityisopetuksen ja oppilashuollon työryhmä
 - Ähtärin koulutoimi saanut valtion erityisavustusta erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen järjestämiseen ja jatkohakemus tekeillä
 - Ähtärin kaupunki ja seurakunta ovat sopineet erityisnuorisotyöntekijän palkkaamisesta
 - Lähipoliisin resursseja tulisi lisätä häiriökäyttäytymisen vähentämiseksi
 - Mediakasvatus tulee toteuttaa kouluissa kaikille ikäluokille sekä vanhemmille
- Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että turvallisuussuunnittelussa tulisi kiinnittää huomioita ennaltaehkäisyyn lähisuhde-, lapsi- ja nuorisotyössä

Kuortaneen kunta/perusturva

Asia: LAUSUNTO

Viite: Lausuntopyyntö 15.1.2009/ TURVALLISUUSSUUNNITELMA 2009

1.YLEISTÄ

Turvallisuuden käsitteen määrittely on hyvä, se täsmentää aiheen. Listaus sisäisen turvallisuuden haasteista koko maan tasolla (sivu 4) on käyttökelpoinen myös seudullisella tasolla täsmennyksin. Turvallisuuksuunnittelun prosessi ja keskeiset teemat on tuotu selkeästi esiin.

Asioiden käsittelyn jakoa olisi syytä miettiä: ikäryhmittäinen jako selkiyttäisi elämänsä näkökulmasta, sektorijako ja sektorin sisällä ikäryhmittäinen jako olisi kattavin ja mahdollistaisi sekä monialaisen että elämänsä käsittelyn. Kunnan palveluiden järjestäminen ja kehittäminen toteutuu kuitenkin sektoreittain ja vastuutahot ovat siten selkeät.

Jatkossa kommentteja on kirjattu eri asiakohtiin liittyen. Sivulla 4-5 *Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on vahvistettu*... viisikohtainen luettelo sisäisen turvallisuuden ohjelman strategisista linjauksista ja toimenpiteistä koskee lähinnä rikollisuutta ja sen torjuntaa, se ei kata kaikkea turvallisuutta.

2.TAVOITTEET

Tavoitteen määrittely olisi hyvä olla tarkempi, esimerkiksi sivun 6 kursivoitu viimeinen lause ”*Hyvällä turvallisuustilanteella ja asukkaiden hyvinvoinnilla...*” pitää sisällään perimmäisen tavoitteen. Turvallisuuksuunnittelu on keino, samoin (sivu 6) kursivoidut yleisen tason neljä tavoitetta (ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen, poikkihallinnollinen yhteistyö ja palvelurakenteiden kehittäminen) ovat keinoja, joilla turvallisuutta parannetaan.

3. TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI JA NYKYTILAN ARVIOINTI

Tilastot ovat oleellisia ja kuvaavia, samoin kohdan 3.5 Eri toimijoiden haasteet ja ongelmat ovat juuri oleellisimpia turvattomuutta aiheuttavia osa-alueita. Voisiko kohtaan 4 Turvallisuuksuunnitelma siirtää kohdan 3.6 keskeisimmät haasteet ja jatkaa keskeisillä kohderyhmillä? Miten sivun 5 *Turvallisuuksuunnitelman keskeiset käsiteltävät ja arvioitavat teemat*...kohta niveltyy kohtaan 3.6, jossa käsitellään keskeisimpiä haasteita? Ovatko keskeiset teemat eri asioita kuin haasteet?

4. TURVALLISUUSSUUNNITELMA

Sivuilla 14-16 on listattu eri toimijoiden havainnoimia haasteita ja ongelmia sektorialueittain. Terveysturvan osalta olisi syytä lisätä seurat (AUDIT, EPDS, lähisuhdeväkivaltaseula ja vastaavat ennaltaehkäisyn ja varhaisen puuttumisen työkaluiksi), sillä eri toimijatahojen listausten olisi syytä olla samalla tarkkuustasolla.

Kohdan 4.3 muiden strategioiden ja suunnitelmien listaus on tarpeellinen kokonaisnäkökulman saamisen kannalta. Kohdassa 4.4 olisi syytä miettiä osa-alueiden jaottelua. Esimerkiksi Strategia 1. Syrjäytymisen ehkäisy otsikko sisältää asiasisällöllisesti myös Strategia 2 Häiriökäyttäytymisen vähentämisen, joka on osa syrjäytymisen ehkäisyä. Aikataulu ja vastuutahot olisi hyvä laittaa eri sarakkeisiin. Sarakkeessa *Toimenpiteet* eri tavoitekohdissa asioiden ”aukikirjaus” on eri tasoista. Esimerkiksi sivulla 18 tavoite Syrjäytymisen ehkäisy –pääteet ja mielenterveys toimenpiteissä Maininnat Pohjanmaa-hankkeesta ja lisänä ranskalaisiin viivoin kolme osa-aluetta, kun sivulla 19 tavoite Koulukiusaaminen ja koulujen häiriökäyttäytyminen vähenee, on asiaa avattu tarkoin toimenpitein (valvontakamerat, työntekijät, välituntivalvonta jne).

Elämänkaari/ikäryhmittäistä jakoa - lapset ja nuoret, aikuisväestö, ikääntyvät – voisi käyttää osa-aluejaottelun luokitteluna. Esimerkiksi kohdassa Strategia 3. Onnettomuuksien ennaltaehkäisy - kohdassa jaottelu olisi loogisempi eikä etenisi polveillen ikäihmisistä päivähoidon, palveluasunnoista kouluihin, kotona asuvista vanhuksista työpaikkoihin.

Useimmat osiot koskevat kunnan joka sektoria. Esimerkiksi sivu 21-22 Liikenneturvallisuus vastuutahoiksi on merkitty tekninen, koulu- ja poliisitoimi. Kuitenkin lasten ja lapsiperheiden osalta vastuutahoja ovat perusturva (äitiys- ja lastenneuvolat) ja sivistys (päivähoito), kouluikäisten osalta sivistys (koulut) ja kaikenikäisten osalta poliisitoimi ja tekninen toimi (infrastruktuurin osalta: hiekoitus, valaistus, kevyen liikenteen väylät, istutukset, kaavoitus, leikkipaikat, parkkipaikat, päivähoito- ja koulualueet jne).

Sivulla 22-23 kohdassa Rikosten ennaltaehkäisy ja torjunta pitää sisällään myös kohdat 6 ja 7. Kohdassa 7 perusturva/terveystoimi on oleellinen vastuutaho toisaalta neuvonnassa, toisaalta uhrin avun saamisessa ja hoidon järjestämisessä (päivystys, kehoartta, dokumentointi, neuvonta, ohjaus, seulojen käyttö jne).

Vesiturvallisuus-kohta sivulla 23 sisältää käsittelyn vain hukkumistapausten näkökulmasta. Kuitenkin infrastruktuurin osa-alueena laajasti ajatellen vesihuolto on elintärkeä ja haavoittuvainen osio, jonka vastuutahoina ovat tekninen toimi vesi- ja jätevesiverkoston ja jakelun osalta ja toisaalta terveystoimen ympäristöterveydenhuolto laadun osalta.

Sivulla 23 on käsitelty yritystoiminnan turvallisuutta. Käsittely olisi syytä olla laajempi, yritystoiminta on vain osa työturvallisuutta, kaikenlaisissa työpaikoissa työturvallisuus on edellytys toiminnan tuloksellisuudelle ja vaikuttavuudelle. Työturvallisuuteen sisältyvät sekä fyysinen että psyykinen työturvallisuus eli kokonaisuuteen sisältyvät työtilat ja –välineet, toimintakäytännöt (perehdytys, ongelmien selvittelykäytännöt, päihde- ja kiusaamis- ja muut vastaavat mallit).

5. ARVIOINTI JA SEURANTA

Sivulla 24 Mittari-osiota olisi syytä tarkentaa, esimerkiksi Palovahinkojen aiheuttamat vahingot voi olla pelkästään Palovahingot. Liikenneonnettomuuksissa kuolleiden eli lukumäärän lisäksi olisi hyvä seurata myös muiden liikennevahinkojen määrää. On hyvä, että mittaristoa tullaan täydentämään. Esimerkiksi nuorten rikoksentekijöiden määrä, tapaturmien määrä ikäryhmittäin ja muut vastaavat mittarit tarkentaisivat laajemmin käsitystä turvallisuustilanteen kehittymisestä.

ALAVUDEN NUORISOVALTUUSTO
Järviluomantie 3
63300 ALAVUS

LAUSUNTO
30.03.2009

Arvoisa Turvallisuussuunnitelmatyöryhmä

Me, Alavuden Nuorisovaltuusto, kävimme läpi turvallisuussuunnitelman kohta kohdalta. Pidimme hankkeita, niihin liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä yleisesti hyvänsuuntaisina. Erityistä keskustelua joukossamme aiheuttivat päihteet ja syrjäytyminen.

Median kohdalla tahdomme todeta, että nuoret saavat todella paljon tietoa ja sen takia on todella tärkeää tarjota nuorille medialukutaidon opetusta, jotta kaikki käsillä oleva tieto kyettäisiin käsittelemään tietyllä varauksella ja tunnistamaan oikea väärästä.

Me jaamme mielipiteenne nuorten passiivisuudesta ja haluaisimme huomauttaa, että nuorten passiivisuuteen liittyy vahvasti heidän halunsa kuulua joukkoon. Jos jokin ei ole tarpeeksi mielenkiintoista, se voidaan kokea nolona ja näin tapahtumiin jäädään tulematta. Tämä tarkoittaa, että nuorisotoimen ja koulujen yhteistoimintaa tulisi kasvattaa suuresti, jotta nuorten ennakkoluulot erilaisia tapahtumia kohtaan saataisiin muutettua positiivisemmaksi. Syrjäytyminen on suoraan kytköksissä nuorten passiivisuuteen. Yksi syy siihen, ettei tulla erilaisiin tapahtumiin tai nuorisokahviloihin voi olla se, että tietty porukka on jo varannut tilat itselleen.

Syrjäytymisen ehkäisyssä pitäisi keskittää voimavaroja koulupudokkaisiin. Koulusta voi pudota esimerkiksi sen takia, ettei muun muassa koulussa ole kerrottu tarpeeksi hyvin erilaisista mahdollisuuksista. Lukiota suositellaan suoraan kaikille ja unohdetaan yksilön ominaisuudet, jotka voivat olla enemmän suuntautuneita esimerkiksi ammatilliseen koulutukseen. Samoin nuorten työllistymistä pitäisi kannustaa enemmän ja helpottaa, koska työttömyys on selkeä väylä syrjäytymiseen yhteiskunnasta. Yrityksiä tulisi kannustaa ottamaan nuoria töihin.

Kiusaamisen ja häiriökäyttäytymisen ehkäisyssä me olemme lempeän lähestymisen kannalla. Tästä esimerkkinä vertaisselektiviteetin käyttöönotto, joka laajemmassa mittakaavassa voisi olla toimivampi ja pitkäaikaisempi ratkaisu suoran rankaisun sijaan. Myös päihdetyöryhmän vastuuta voisi lisätä kouluissa. Heillä on varmasti monia hyviä ratkaisuja.

Päihdepalveluopas – ehkä lyhennetty versio - voisi olla erinomainen myös suuremmassa jaossa eikä vain viranomaisille. Päihdekasvatuksesta on tehtävä totuudenmukaisempaa. On luotettava nuorten kykyyn käsitellä tietoa sellaisena kuin se

on ilman turhaa suodattamista. Siloteltu tieto saa aikaan vain negatiivisia vaikutuksia. Nuoret eivät pelästy niin pienestä kuin yleisesti annetaan ymmärtää. Myös nuoria pitäisi tuoda enemmän mukaan – päihdeopastusta nuorista nuorille.

Vanhempien tietoisuutta lastensa menemisistä voisi parantaa huomattavasti. Nuorisotoimen yhteys vanhempaan tulisi tehdä vahvemmaksi. Vanhemmat voisivat jalkautua erilaisiin tapahtumiin ja nähdä paikan päällä, mitä nuoret tekevät. Myös erilaisia tiedotusiltoja olisi hyvä järjestää.

Terveyden ja hyvinvoinnin palvelut tulisi tehdä helpommaksi nuorille. Myös seksivalistukseen kaipaisimme muutosta. Nykyisellään se saa nuorten kiinnostuksen tärkeisiin asioihin lopahtamaan. Samanlainen lähestymistapa seksuaalivalistukseen kuin myös päihdevalistukseen – enemmän nuorten aktivointia, vähemmän luentoja.

Lähisuhdeväkivalta on puhututtanut paljon lähiaikoina. Näiden tapausten yhteydessä tulisi muistaa henkilöt tarpeeksi laajalta alueelta eli kuinka esimerkiksi lähiympäristö kokee tilanteen ja aiheuttaako se heille suurta ahdistusta.

Kaiken kaikkiaan haluamme muistuttaa, että nuorten kuunteleminen ehkäisee jo paljon pahaa. Nuorilla on varmasti ratkaisuja ongelmiin, jos joku vain jaksaa kuunnella. Toivomme hartaasti, ettei yksikään toimenpiteistä jäisi hyllyn päälle pölyttymään vaan otettaisiin heti käyttöön.

Parhain terveisin:

Alavuden nuorisovaltuusto

Jonas Hammarström
Nuorisovaltuuston pj.

Maria Kaijankangas
Sihteeri

Hei,

Kirjoitimme Tiehallinnon puolesta lausunnon jo aikaisemmin Kuusiokuntien turvallisuussuunnitelman päivitystä luonnoksesta. Luonnoksen kirjoittamisen jälkeen kuulin, että poliisin kihlakuntaudistus on verottanut raskaalla kädellä entisen Alavuden kihlakunnan alueen henkilöstön määrää. En muista enää, oliko tästä asiasta jotain mainittu suunnitelmassa, mutta mielestäni poliisien määrä ja resurssit Kuusiokuntien alueella ovat todella tärkeitä asioita turvallisuussuunnitelmaa ajatellen. Varmaankin tähän aihepiiriin liittyen pitäisi miettiä myös jotain toimenpiteitä ja etsiä vaikutuskanavia tilanteen turvaamiseksi sekä parantamiseksi. Nykyisessä tilanteessa ei poliisilla ole juuri resursseja valistus- ja kasvatustyöhön, jos olen oikein ymmärtänyt.

Terv.

Elina Töyli

Liikenneturvallisuussuunnittelija /

Trafiksäkerhetsplanerare

Tiehallinto / Vägförvaltningen

Vaasan tiepiiri / Vaasa vägdistrikt

Korsholmanpuistikko / Korsholmsesplanaden 44,

PL / PB 93

65101 Vaasa / Vasa

puh / tel 0204 22 7600, 040 5700 433

fax 0204 22 7721

<mailto:elina.toyli@tiehallinto.fi>

Lausunto

30.3.2009

Kuusiokuntien seutukunta pyysi lausuntoa Töysän Yrittäjät ry:ltä lausuntoa turvallisuussuunnitelmasta vuodelle 2009.

Töysän Yrittäjät käsitteli asian hallituksen kokouksessa 9.3.2009. Hallitus tuli seuraavassa esiteltyyn päätökseen:

Suunnitelma hyväksytään sellaisenaan, mutta siinä esiteltyjen turvallisuutta parantavien asioiden lisäksi toivomme harkittavaksi seuraavia seikkoja:

- Paikallinen poliisin vihjepuhelin, johon kuntalaiset voisivat soittaa huomioitaan ja vihjeitä turvallisuuden ylläpitämiseksi
- Töysän keskustassa Osuuspankin ja Salen osittain yhteinen piha-alue on jalankulkijoille erittäin vaarallinen liikenteen ohjautuessa pihojen läpi. Tähän toivotaan kulkua/ nopeuksia rajoittavia rakenteita.
- Hakojärvelle olisi hyvä saada kevyen liikenteen väylä. Tie on vilkkaasti liikennöity, eikä sillä ole kunnollisia piennaralueita. Asiasta on keskusteltu monen vuoden ajan.
- Poliisin näkyvyyttä toivotaan lisättävän. Lisäksi partioiden vaihtelevat ajat sekä reitit vähentäisivät liikenne rikkomuksia ja muutakin rikollisuutta.

Toivomme näiden seikkojen kiinnittävän huomionne tarkastellessanne turvallisuussuunnitelmaa.